

Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та (або) наукових (творчих) досягнень. Таким є визначення академічної доброчесності в проекті Закону України «Про освіту».

Питання академічної порядності в університеті особливо актуальні з таких причин:

- по-перше, є переконливі свідчення того, що останніми роками кількість проявів академічної недобросовісності значно збільшилась, при цьому списування і плагіат уже в середніх школах набуло масового характеру. Отже, університетам доводиться все частіше мати справу з проблемами, що стосуються академічної порядності;

- по-друге, спостерігаємо «кризу порядності» в суспільстві в цілому, що породжує і «кризу академічної порядності» в університеті зокрема.

Якщо ми хочемо створити суспільство, яке буде визнано в Європі, наші молоді спеціалісти повинні не лише отримувати професійні знання, але й дотримуватися законів і загальноприйнятих моральних та етичних правил і норм.

Академічна етика означає академічну чесність і передбачає, що студенти і викладачі неухильно повинні дотримуватися кодексу честі, довіри, пошани і нести відповідальність за свої дії, наприклад за виконання завдань, написання і публікацію робіт, оцінювання знань і обмін ними в процесі навчання, викладання і за проведення наукових досліджень. Розвиток академічної етики – це один з основних засобів, за допомогою якого університети можуть робити реальний внесок до створення цивілізованого суспільства.

В. В. Котик

СТУДЕНТСЬКИЙ ПЛАГІАТ ЯК КЛЮЧОВА ПРОБЛЕМА СУЧАСНОЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Останніми роками Україна все активніше залучається до процесу наукової і студентської мобільності, збільшується кількість обмінних програм, програм подвійних дипломів з іноземними ЗВО. У зв'язку з цим важливо, щоб оцінки, отримані студентом в українському закладі вищої освіти, відображали реальний рівень його знань і відповідали міжнародним стандартам. На жаль, часто ці оцінки необ'єктивні через поширеність плагіату, списування в роботах студентів і високу толерантність до цього у ЗВО України.

На наш погляд, студентський плагіат є ключовою комплексною проблемою, що сполучає в собі декілька аспектів :

- організаційний – відсутність ліцензійного програмного продукту в університетах для перевірки робіт на плагіат; необов'язковість перевірки; проблема тайм-менеджменту;

- педагогічний – викладачі через завантаженість, емоційну напругу та низьку оплату праці часто стають толерантними до несамотійно виконаних студентських робіт;

- етичний – нечесно присвоюються результати чужої праці;

- правовий – порушення інтелектуальних прав власності;

- ринковий – у певному ступені підривається основа підготовки для ринку праці кваліфікованого спеціаліста, здатного до саморозвитку, самотійного навчання та підвищення свого інтелектуального капіталу.

До основних напрямків боротьби з плагіатом ми відносимо такі.

1. Розробка Міністерством освіти і науки України спільно з університетами Положення про боротьбу з плагіатом з чітким визначенням цього поняття та закріплення його в методичних рекомендаціях щодо підготовки контрольних, екзаменаційних, курсових та випускних кваліфікаційних робіт.

2. Впровадження обов'язкової процедури перевірки студентських робіт на плагіат. Це підвищить об'єктивність та бездоганну оцінку і зніме надлишкове навантаження (включаючи психологічне та емоційне) на викладачів.

3. Посилення покарання за плагіат (публічний розголос прізвищ студентів, викритих у плагіаті, відрахування їх із ЗВО, втрата репутації на довгі роки тощо).

4. Удосконалення програмних продуктів у боротьбі з плагіатом, оскільки вони швидко застарівають.

5. Поступове запровадження в Україні високих етичних стандартів.

Відсутність плагіату в наукових та студентських роботах має стати основою для рейтингових показників ЗВО та його репутації.

6. Розробка методики бальної оцінки самотійності студента за роки навчання, з внесенням її в диплом про закінчення ЗВО.

7. Удосконалення методів самотійної підготовки українських студентів з акцентом саме на дослідницькі, аналітичні види робіт, в яких різко обмежується можливість запозичення чужих текстів.

Оскільки плагіат став повсюдною практикою для кількох поколінь українських студентів, його викорінювання потребує великої кількості системних заходів, колосальних зусиль, нестандартних підходів та докладного вивчення зарубіжного досвіду.

Список використаних джерел

1. Irene Glendinning (2013) European Responses to Student Plagiarism in Higher Education. URL: http://www.slideshare.net/PROJECT_GREAT/irene-glendinning-impact-of-policies-for-plagiarism-coventry-univ. Accessed 05.04.15

2. Інтернет-конференції (16-17 квітня 2015 р.). Київ: Міленіум, 2015. С. 47-49.